

No més drets sense deure.
No més deure sense dret.
Els drets individuals són
imprescriptibles, legisla-
bles i inalienables. •
Legislar la Llibertat bala
pretext de garantia, és co-
metre atentat contra ella. •
La llibertat propia acaba
allí hont comença la lliber-
tat ajena. És fiig, doncs,
al individu fer tot lo que
no perjudiqui a un altre. •
La caritat, qu'enalteix al qui
la fa humiliant al qui la reb,
té d'esser substituïda per la
solidaritat, qu'agermana y
nivella als que la practican. •
Mentres el món no es com-
pongui de seris lliures, iguals
d'intel·ligents, no pod haverhi
pau entre la rassa humana.

LA TRAMONTANA
defensa els principis llibe-
rals més avançats, sense
atenuants de cap mena. •
La TRAMONTANA és altament
moralista, tenint per base fo-
namental de la moralitat el
respecte a totes las idees y la
germanor de tots els pobles. •
La TRAMONTANA en política
defensa sempre al més
avançat contra el més reac-
cionari, y sosté la necessitat
d'una gran reforma social
que transformi el modo
de ser del productor, avy y
supeditat al capitalisme. •
La TRAMONTANA no està
afiliada a cap partit, servint
els interessos generals de la
llibertat sense compromís a
ni preocupacions de sectari.

PERIÒDIC POLÍTIC VERMELL

La salut del poble
és la suprema llei

La TRAMONTANA és el periòdic qu'es publica en idioma català
més avançat en idees polítiques, religioses y d'economia social

El Treball és la
primera necessitat

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Espanya, 1 pesseta trimestre.—Estranger, 2
Las suscripciones se pagan por anticipado

ADMINISTRACIÓ: Carrer de Ponent, n.º 11, 1.ª, BARCELONA

Pels pagos s'admeten llibranças del Giro Mútuo, lletres de facil cobran-
y selles de 15 cèntims. No s'admeten llibranças especials de periòdics.

PREUS DE VENDA

Número solt, 4 cèntims.—30 exemplars, 1 pta.
Surt d'liam puntualment cada dies d'uns

ACTUALITATS

Espectacle divertit
apujantse el pa a Madrid.

Y per alivio de mals
desgracias fenomenals.

RECORD

En Josep Llunas y Pujals, director de «La Tramontana», continua pres preventivament en les presons d'aquesta ciutat per atacs al catolicisme, no admetent-li fiança carcelària a pesar d'estar-se encare tramitant la causa i no ser la pena que correspon al suposat delictu superior a presó correccional, no sent tampoc posat encare en llibertat, am tot hi haver entrat en un indult publicat el dia 6 del corrent mes.

Obrebs tots: no olvidem aquestes elocuentes lliçons.

LA MORT DEL TIRÀ

La setmana passada varem donar als nostres llegidors notícia de l'agressió de que havia sigut objecte Mr. Stambulof, ministre de Bulgària, que durant el seu mandat s'havia portat sempre com un verdader tirà.

Las gravíssimas feridas rebudas per l'agredit van causar-li la mort als pocs dies, vivint només que lo suficient pera recordar com en ell se cumpria aquell refrà que diu que *quem mal anda, mal acaba*. Amputadas las dugas mans y tenint de quedar cego a consecuencia de las feridas rebudas, la mort per ell ja no podia ser res més qu'un benefici, y efectivamente *la fúria de la sort de morir, perseguint lo anàtema del poble qu'havia tiranizat fins més enllà de la vida.*

Dissapte va celebrarse el seu enterro. Y verdaderament la població de Sofia, que fou teatro d'aquesta tragedia, va celebrar-lo.

En primer lloc, y a consecuencia d'haver refusat la familia del difunt una corona del príncip Fernando, que lo qui allí fa las vegeades de rey, va donarse una real ordre prisant a l'element oficial d'assistir a l'enterro de l'ex-primer ministre. Es veu que la familia del difunt patia de ser un sic massa del *memento mori*, allisonada, sens dubte, pel quele d'ella. Mes si l'element oficial va estar indiferent, no aixís el poble va estar el dia del sepeli del qui l'havia tiranizat, puix si una molt conatada comitiva d'amigs que tenian d'agrahirli alguna cosa al mort se disposavan a acompanyar els seus restos al cementiri, va organitzar-se una popular y solemnisssima manifestación que va dirigir-se al cementeri a depositar coronas demunt las tombas dels qu'havia fet fusellar Mr. Stambulof quan governava. Mes despujada mostra de las censuras populars devant d'un cadavre calent ja no poden donarse. Ademes, y per si aixó ja no poc, a l'arribar l'enterro al siti ahont va esser agredit l'ex-ministre, un dels amigs de la comitiva va intentar dir quatre paraulas en elogi del difunt, y varias veus van alçar-se negant risonadament tot lo que de bo se li volia atribuir. Aquest incident, de sobras significatiu, va produhir alarma, careres y sustos, convertint aquell ja fret enterro en gelada comitiva mortuoria.

Tot el poble en pes, al plantarse pels cantons els cartells qu'allí s'acostiman plantar invitant als enterros sumtuosos, corria a arrancar de la vista publica aquets avisos funeraris. Al poble de Sofia no li mereixia la mort del qu'un dia havia sigut el seu tirà la més minima compassió.

Breus consideracions ens sugereix l'aconteixement qu'acabem de resenyar, que no deixa de ser per demés significatiu.

Deplorable té d'esser sempre, baix el punt de vista humanitari, tota mort violenta d'una persona, quan menos per alló de que si a la societat no se li vol concedir el dret a matar, menos encare té de concedirse a cap individuó ni entitat de cap mena; mes quan per tants y tants pobles no veiem més que tirans que, baix capa de política uns, fingint idees religioses altres, y tots valentes dels medis qu'el poder posa en las sevas mans, no fan més que deixar en vergonyosa situació d'infamant tirania al pobre productor, a l'infelis proletari, al petit industrial, en una paraula, al que viu del seu treball, pera entronisar a quatre poderosos amigs seus que xuclan la sang de taltall a condició de supe-

ditarse y ajudar als capritxos dels governants, no tan sols no es d'estranyar que succeixin fets com l'assassinat de Mr. Stambulof, sino que lo que s'ens presenta com verdaderament «normal» es qu'aquets actes no es repetixin més sovint.

«Qui sembla vents no pod recullir més que tempestats» diu el ditxo. Doncs si aixó es cert, y si també ho es que per tot arreu las classes poderosas y la major part dels govrens de moltas nacions no fan res més que sembrar vents, lo unic estrany es que las tempestats no siguin continuas. Per aixó, resumint, podem dir: sentim qu'al món puguio ocorre fets com la mort violenta de Mr. Stambulof, però estranyem que no succeixin més sovint, que no es realitzen continuament, perquè am sa desatentada conducta no incitan a altra cosa aquells qu'en ultim cas tenen de ser objecte de tan deplorables agresions.

UTILITARISME

El qui va dir qu'el plaher era l'unic móvil de las accions humanes, encare que no poc vilipendiad pels moralistas mistics, va dir una veritat més gran qu'una catadura.

Lo particular del cas es qu'els meteixos qu'abominan d'aquesta doctrina fan d'ella l'unic objectiu de la seva conducta y de la seva propaganda.

La diferencia que hi ha entre positivistas y mistics es qu'els uns volen un plaher mundanal, y els altres el volen, pera una vida ultraterrena. Encare entre els primers, considerant el perill de trobar fútilm periodo de la vida ple de miserias y privacions, sacrifican la joventut pera procurarse una bona vellesa, però els mistics, acceptant el meteix principi, gredican el sacrifici de la vida enterà a l'eterna felicitat de l'estada celestial.

El jove inconscienter que no mira el pervindre, s'entrega al vici y a la boberia peza distructura de la vida.

L'home prudent se priva de lo superfluo, y també en part de lo necessari, y estudia pera obtenir una posició brillant o estalvia pera procurarse una regular jubilación.

Jesus, segons Sant Mateu, vi, 19 y 20, deya: «No feu tresors en la terra, ahont l'arna y el rovell corrompen, y ahont els lladres minan y furtan; mes feue tresors en el cel, ahont ni arnas ni rovell corrompen, ni ls lladres minan ni furtan».

En aquets tres exemples, deixant apart l'immensa, inacabable xerrameca qu'omple un nombre infinit de llibres de teologes, filòsofs y moralistas, no hi ha més qu'una senzilla qüestió d'oportunitat: gosar avuy, gosar demà o gosar despres de la mort, tot va encaminat al plaher que cadascú, segons siga materialista o espiritualista, considera més eticás, més positiu y de més llarga duració.

Es un boig el qui derrotxa una fortuna mes o menos considerable y destrueix el seu organism, incapacitant-se pera la dolça tranquilidat de l'edat madura; es un miserable qui, sortint d'un poble, va als grans centres de població y se somet a repugnant servitut, y no menja y estalvia fins a lo inverosimil pera poder un dia dedicarse a l'usura y arribar a fer un capital, però bastant pitjor que tot aixó, perquè, per tolerar el mal, d'ell se fa complice, es el qui, crevent-se sant, accepta aquestas máximas: «No resistiu al mal; al contrari, al qu'et fereixi en la gaita dreta tornali l'esquerra; y al que volgues posarte pret y pëndret la roba, dexali també la capa; y al qu'et catregui per una milla, ves dugas amb ell» (Sant Mateu, y, 6).

S'hà de tenir en compte qu'el calificat de boig y el de miserable, pera ells fan, y la seva acció en ells queda restringida; però l'altre, l'infatuet per l'idea de santedat, no resisteix al mal, el deixa subsistir, y si un superbi ó un tirà l'oten en la seva dignitat ó el martiritza, no solament no procura convèncer de que fa mal, sino que li facilita que pugui continuar fentlo presentantli l'altra gaita, no impideix al lladre l'efecució de la seva malifícia, ans al contrari, si li vol robar el pec, li deixa pendre, ademes, la capa; no impideix l'explotació burgesa, sino que, al que vol explotar com a hu, se li rebaixa pera que exploti com a dos; es a dir, no resisteix al mal, deixa subsistent la seva pernicioso influencia, tot amb el fi immoral d'obtenir un benefici.

Aquesta complicitat es indispensable per el creyent cristià, perquè Jesús així ho mana segons l'Evangelio, passatge citat; y el meteix Jesús ha dit de si terminantment: «Jo sog la porta: el que per mi entri será salvat» (Sant Joan, 3, 9).

El plaher immediat, la fortuna per al final de la vida, la salvació, qu'és la fortuna d'ultratomba; veusquí tres formas del meteix utilitarisme. El primer no miratà si compromet el seu pervindre, si inutilitosa pera la felicitat a una dona, si derrotxa el fruyt del treball dels seus pares, si estafa al qui li confia una cantitat; la qüestió es gosar; el segon será servil, se reduirà moral y físicament a lo més precís pera no ser atrapat pel Códig ó pera no morir de consumpció; lo que convé es guanyar diners, el tercer despreciarà la vida, la societat y el món; lo principal es gosar, després de mort, de las beatíficas excelencias de la musica celestial. Tals són, en la seva comunitat d'objectiu, els tres tipos que representan l'utilitarisme: el calavera, el burges y el sant.

Per aixó, apart de lo circumstancial y secundari, representat per l'idea d'oportunitat, se comonen en una identitat final el legendari Ascentid desde drapave a banquer, y Sant Alexi el de sota l'escala.

Al menos així li sembla en en

PAU VERITATS

— Igualada 22 de Juliol de 1898.

Apreciat Director: Despres de manifestarvos l'expressió del meu sentiment per la persecució de que sou víctima, tingi el sentiment de participació que, gracias a la vergonyosa conducta dels republicans d'aquesta ciutat, la professió civica que celebrava tots els anys per honorar la memoria dels valents que moriren en defensa d'Igualada, situada pes carins, los dias 16, 17 y 18 de Juliol de 1873, ha deixat de celebrarse ab gran aplauso de la gent carandú, que no s'heu oblidada, com abans, a passar el dia fura de la població per no tenir el disgust de sentir l'entregó de la *Marxelles* ó del *Himne de Riego*, ni els inspirats discursos de distingits oradors que posavan de relleu l'odiosa hipocresia d'aquells qu'al crit de Déu, Patria y Rey cometian una cineta d'iniquitats.

Tres anys fa qu'els socis del Círcul de l'Unió Republicana, havi prestat de no volguer pendre part en un acte presert per un alcalde y Ayuntamiento que no era de l'agrado del poble, acordaren no assistir a la citada professió civica, seguint con mal exempleo algunas otras sociedades de város. Aquell alcalde y Ayuntamiento la estan destruchada, y la professió civica ha quedat suprimida del tot, com no preveya desde l'principi.

El republicans de vege poden donarse per satisfeits de la seva obra, la que d'avy un avant moltó d'ells no s'han veurat obligat a representar el paper ridícul d'anar ab la meteixia fema a la professió civica que a la de Corpus y a la del Sant-Cristó; puix, suprimida aquella, sols lluhoran lo garbí en aquestas y estaràn en lo seu propi element.

Are sols falta a es treuquin el omni de republicans, qu'és l'unic qu'ells queda y que tant poc els ocupa.

Am nota l'entera a d'un cor que rendeix fervoros cult a la llibertat y a progrés en totes sas manifestacions, protesta de l'apatia dels republicans que professen las profesiones «originas, el joc y el ball, a la propianda de las ideas avanzadas».

MARIA TRILLA ALUÉ

A UNA ESQUELLA

Escuít, semi-tora l'aguaita,
las preguntas que li fagut,
las hi faig perquè heig
destruít un sic foresta.
Ja se qu'amb el contextu,
no s'hi donarà molta ansia,
y per no darre importancia
s'ens a un mort se callarà.

Peró am l'importancia mena,
que tant en la curva com en la,
ó foren un nus de la caa,
perqué no sigui tant seva.

La ólne que té canalla
y té el marit malaltia,
qu'ha de treballar per sí,
y en llog de menjar badalia:
que pa sec menja a l'estiu
y l'argua beu anovada,
y a l'hivern va despujada
per més qu'el fret sigui vici;
qu'habita un claverer
ó viu dalt d'un colomar...
ó... que no deu d'frontar
els rigors de l'estació»

El qu'és d'ofici pagós,
qu'aguanta el sol tot el dia,
y qu' a la nit dormia

si un liti comode tingues,
que, sent ell qui el camp treballa,
em la gana y la miseria,
per no obrir-me la deriva,
tota la vida batalla,
que, si fa fret o calor,
al camp té de treballar,
o... que no deu obrir
els rigors de l'estació?

Y aquell que, desoparat
perquè caroi de treball,
tot el dia amunt y avall
de les pobles es ciutat
per buscar el pa que no té,
y que no el pod troba en llog,
aguantant un sol com fog
y corrent com un llebró,
si podre treballador
que així es tribu és de pensar
que tampoc deu afrontar
els rigors de l'estació?

Y, en fi, tota, sens cap rudo,
els que del treball vivim,
que cinc cèntims no tenim
per anar de roques,
que si tenim pa menjem
amb prou pena y treball,
qu'en llog de nos tre ballada,
y l'agua pel vi canemem,
tota aquesta, sens distinció,
serà, doncs, de vaporar
que no devem afrontar
els rigors de l'estació?

Al! No, no! Segons veure,
ens el tipó que té fama,
sols la distingida dama,
per afrontar, dret té.

No més la Paró Baxan,
que té divers a grapat,
que té mol comoditats
y posa en bon restaurant
Al, paperot carrinó!
Pode ser hipòcrita, no tant.
No més els ve afrontar
els rigors de l'estació?

Dionísio BASTANS

Pel record qu'haurán encare pugut veure els nostros lectors en el llog preferent d'aquet número, haurán també pogut ferse càrreg de que el director d'aquet periòdic, no obstant y fer prop de tres setmanas qu'està indultat, continúa encare pres en la torre del carrer d'Amalia, que ja té de considerar com casa propia.

Y no és lo pitjor qu'encare hi continúa. Lo pitjor és que per are no es pugus encare entreveure quan en sortirà, per més que de dret fassi ja una vintena de dias que n'és fora. La Audiencia de Barcelona dibent que para ordenar la seva llibertat necessita una carta-ordre del Tribunal Suprem, y aquet tribunal no enviant-la o no rebentse aquí encare que l'envii, fassintme el favor de dirnos per ahont se li pod buscar la solució a l'Assumpció y si no n'hi ha para tirar la barretina al fog boy tenent càrreg de tots aquets romanços.

Nosaltros no podem creure lo qu'algu ens diu de qu'es tracta de fastigiar al pres tenintlo tancat sigui com sigui, pera veure si aixis reventa el l'últim d'una rabiceta, cosa que no lograrán els seus enemigs fassint lo que vulguen, perquè el Dimoni Gros y en fum de totdes se aixis convé, però cal viure per veure las arbitrietats de que pod ser objecte a fi de continuar passaditme pera que aprengui de jugar a pilota, tenint per mestres als criminals més o menos presentats que poblan la casa de pobres de Barcelona.

Amb aixó, lectors amigs, agafem una cadira, asseymonshi ben repapats, femhi una barayna si aixis convé, ja que la cosa va llarga, y de aquesta manera ja poden tardar lo que vulguen en treure al pres de la presó, que ja no ens cansarém d'esperar, per havernoshi posat en cómoda posició.

Las primeras capitals d'Espanya van quedantse sin quiente, a consecuencia de que tots els que poden s'en van al camp, a banys o a istuejar allí hont volen, poden o els deixan.

Els tribunals també estan de relativa huelga, y desde el dia 15 d'aquet mes, igual a las Audiencias qu'al Tribunal Suprem, no mes queda una Sala para despachar els assumptos urgentes, qu'en diuen Sala de vacaciones.

Els obrers, naturalment, se quedan a istuejar en talleres y fábricas si tenen feyna, y, si no,

s'en van a cas Pidrás a passar l'estiu, y gracias encare que no vagin a parar a cas Lapsó a cas Pidrás.

Nosaltros, per are, continuem amb un abono de primera amb vistas al perfumeat jardí de la Gardunya y dret a passejarnos pel paraje de departaments quan el sol hi obra el cap, compensantnos d'aquestas delicias diurnas el dormir cinc en un quarto a las nits, suant caldu que s'hi podria excalar una sopa y sortintme als desayunos mes entontits que si haguessim passat el rosari.

Però ha: Deu, qu'ha fet el món, ja sab que l'ha fet bé, y a nosaltros no ens toca mes que aplaudir, validament sigui rabiant, perquè en la nostra petitesse no ens toca mes que congratularnos dels beneficis qu'ens reporta la misericordia divina.

La huelga dels forners de Madrid continúa ferma per part dels treballadors a pesar de la ajuda que l'Estat dona als amos.

Una gran part d'aquestos han cedit ja a la demanda dels huelguistas, que consisteix en abonarlos set rals cada dia en llog del pic y dolent menjar al que s'els mantenia, y entre aixó y els socorros d'altros obrers van tirant del millor modo qu'es pod, creyentse qual final o guanyaran els obrers o vindrà un arreglo honorós qu'els fassi guanyar, sino tot, bastant de lo que demanen.

No cal dir quant ens alegrarim de qu'els huelguistas obtinguessin la més completa victoria.

A fins d'aquet any se diu qu'Espanya indrà cent mil homes armats a Cuba.

Alegrehi an aquets els morts y els malalts que no estaran armats, y anem somant y calculant lo que costa a Espanya la Gran Antilla.

Continúa lo de Cuba anant mol bé y continuán sent quatre jats els insurrectos.

Però ¡maichit però! l'altre dia van atrevise a atacar al mexic general Martínez Campos, qu'anava de Manzanillo a Bayamo, batentse els soldats espanyols en la proporció d'un contra sis a lo menos, y no sent derrotats gracias a haver desplegat un valor indomable y una serenitat a tota prova, si bé tenint de lamentar uns setanta morts, entre ells el general Santocildes y el seu ajudant y quatre tinentes coronels.

Atrevirte a tant els insurrectes, no pod negarse la seva importancia, y la nació, que paga els riss d'or y de sang qu'aquella guerra costa, té dret a saber tota la veritat de lo qu'allí passa.

Que tant de bé pogues acabar en la poblam tardor, com el govern y en Martínez Campos creuen.

L'associació dels cosos d'en Clavé formada tota per treballadors, ha organiat un concert el dijous d'aquesta setmana a Bilbao y un altre el próxim diumenge a San Sebastian.

Els coristas catalans, al portar el seu art y la música de la terra a las demas provincias d'Espanya, ja que tot sessint tan excursions com la de qu'ens ocupem, no fan més que contribuir a sembrar la llavor de la fraternitat dels pobles, que, traspassant las provincias primer y las naciones mes tard, tenen de contribuir a fer més prompte possible la fraternitat universal humana dintre la llibertat individual y l'igualtat de medio de viure.

Els cosos d'en Clavé, en número de prop d'un miler, se reunirán en la capital de Vicava y passejarán sos penons pels pobles de parla castellana, esquivant els ultims restos de las antigas preocupacions que feyan mirarse am respectiva prevención catalans y castellans.

Bé, doncs, pels cosos d'en Clavé, per ser, com són, penyora de fraternitat y de civilización.

En el mercat de la plassa de la Llibertat de Gracia també s'han descobert alguns xanxullós, com abans s'havian descobert també en la plassa d'Isabel.

Regidorecament pensant, suposem que si els xanxullós descoberts abans eran petits, per tractarse d'una plassa petita, are ja serán molt més grossos, per tractarse de la plassa més gran de Gracia.

Però ja veurém com, si es tracta de descobrir als xanxullers, resultarà com en la plassa d'Isabel, que van resultar pobres moscos de

plassa, verdaderament xanxullers, homes de palla, dels qu'es meyen las ganancias de totes las xanxulleries.

Verdaderament lo que passa a l'estiu es molt gracios y sens no valent barrejar el mony que no casti al tribunal per es que y emporta las ganancias dels xanxullers, podria íntim tenir per loqt que després qu'els verdaders huelguistas es vegen cobertos las espaldas p'els q' anaran de equema els pobles y els deixaran a mer y veure, an tota tramuntana, sens pericilio de perder qu'han contribuit a la emancipació de la administració municipal y municipal y a evitar y cometre las intencions xanxulleres.

No seveu que, qu'ara el seu càrreg a veure com immortals en el nom de l'Emancipació de la ciutadania y de la llibertat, se descomen las praxitutas, que no seveu a més dels moscos poden donar més que de que moscos?

El Nociere de l'Associació catalana de que a Caldas de Montany se celebraran fiestas des dia 25 a 30 d'aquet mes.

Però el Nociere de l'Associació de que no s'ha celebrat.

Y com el medio de los riss que creyentse la fetxa municipal del dia 25 de Julio de 1871 en qu'es caritat van donar aquella població y van erigir decretats per totes las poblacions republicanas y populares tenim de esperar que el Nociere de l'Associació de que no s'ha celebrat com es degut la noticia per no ministrar als moscos.

Y allí dibentse intraprendre a Valapera l'alta?

En alguns dels mesajes celebrats pels obrers forners de Madrid, s'ha posat de mitjà qu'els seus amos van tant y tant y després de lo, qu'obligaven als seus treballadors a aquets vegades a passar fins a vintiquatre horas treballant sense tancar res y altres a excusar el por del pa fins a l'extrem de l'alta sempre més de un deu per cent del pla en totes las clases.

Y an aquets mesajes industrialis, es als quals prometer a companya de govern intervenció en la huelga més de lo regular.

Ja la Gaceta ha publicat el plan de l'organización dels seus recursos qu'han d'entendre a Cuba.

Nota memo qu'uns 25.000 homes aniran allí de nou a combatre per la patria, habiant amb aquest prop de 80.000 els espanyols que, deixant la terra qu'els ha vist néixer, s'haurán traslladat a la Gran Antilla a lluitar am las bayas dels insurrectes y am las indelicencias del clima.

El comentari qu'així ens inspira el deixem, pels nostros lectors.

Si bé recomenarim qu'els fassin pensant en las pobres mares que hi perdin els seus fills, dels quals tant van rebre per la seva vellesa.

Un teen ha atropillat a Valencia una jardiner del tranvia, botant a tres o quatre personas y ferintne moltas d'altres.

Y las empresas tan conputas repartitge dividendos a costa de l'excansió de personal.

Però no tingun por, que ja es farà justicia; Inevitablement ja han fhat tres o quatre obrers a la presó.

A Sabadell s'ha fet un benefici per la Casa de Caritat d'allí en una funció d'assaig d'armas.

La caritat actual es manifesta aixis, am funcions de caracter fort.

El millor dia veurém llogar a bon preu cadiras de preferencia en las execucions de penas de mort, a benefici de la Caritat Cristiana, Junta de Damas, Casa de Lactancia, etc., etc.

Els japonesos, que tan fàcilment han venut als xinos a pesar de la munió de gent armada qu'els podia oposar la Xina, se troben am serias dificultats pera ocupar l'illa Formosa, que va proclamar la Republica, com ja saben els nostros lectors, constants allí serios combats i avensar y sortintne prou malament algunas vegades.

Y es que no es tot hu combatre contra soldats d'un tirá que no poden sentir cap entusiasmo per la causa que defensen, ó tenirlas de houre am pobles y ciutadans defensors de las sevas llibertats.

A Granollers els ha caygut demunt un arcalde que ni fet d'encàrreg.

Fa la seva real gana en tot lo que li dona la idem, tenintlo sense cuidador els acords ni las censuras de l'Ajuntament en pes, puix ell cambia empleats pera colomar amics, aixeca las sessions si volen censurar-lo, y té la barra d'afegirhi qu'aquet sistema an ell li ra molt bé.

Es un absolutista am tranquesa, no pod negarseli aquest mèrit.

Proposo que li donguin una creu tan grossa a lo menos com la Creu Coberta.

Y que l'obliguin a posarsela al pit quan exerceixi d'arcalde Garrofa.

En materia d'estar indegudament a la preso no té encare dret a queixarse el nostre Dimoni Gros.

Per Espanya corre un tal Baltasar Ballera y Servén, un suposat còmplice de l'atentat contra el governador civil de Barcelona Sr. Larroca, qu'havent sigut absolt del tribunal corresponent el dia 9 de Juliol de l'any passat, y per lo tant, tenintse de posar desseguida en llibertat, o quant menys no poguent demorarla més que fins a l'aixecament de la suspensió de las garantias constitucionals que va pesar sobre aquesta provincia, encare avuy, mes d'un any després d'aquella absolució, continua pitjor que pres, passejant l'Espanya amb alló qu'en diuen conduccions, que no és altra cosa qu'una inquisició a la moderna pera determinats infelices.

Consolemnos, doncs, devant de aquestas més tremendas arbitrariedades, pensant que val estarse a la terra de Barcelona indultat, que haver sigut absolt y anar un any seguit de preso en preso recorrente am las manillas de la Guardia civil, disfrutant del viajar a peu en grans cordadas, y cayent de tant en tant, com a torra, el divertiment d'un fart de garrotadas que m'els deixa mitj mortis pera ensenyarlos de riure.

Y respecte a allò del párrafu primer del art. 4 de la Constitució que diu que ningun espanyol ni extranjero podrá ser detenido sino en los casos y en la forma que las leyes prescriban convinguem en qu'es una broma, pesada si es vol, pero broma al fi.

Y del millor género legitim autoritari.

La situació en qu'està el Director d'aquet periòdic praxiant de veure las dretteras provas, fa que passi de tant en tant algun lapsus en erradas de caixa, que ja suposem subsanar el bon criteri dels lectors; però tal va ser una de la setmana passada, que val la pena de senyalarla.

Parlant de la huelga dels forners de Madrid, en la tercera columna de la plana tercera, deiyam «els huelgistas continúan fermes, y és d'esperar que quanyin, com desitjariam, etc.», y en llog del guanyin ens van fer dir «es d'esperar que quanyin», y la veritat, qui desitjariam nosaltres, que la quanyin no són els treballadors, sino els altres.

Consti l'exmena, y no s'hi val am tals erradas, amics caixistas, que això és guanyarla.

que, invocant a un Déu d'amor, profanavan lo més que, a indolencia sera mataren, y cremavan y robavan am cuasime repugnant!
Causa estranyesa y condol veure que, ingrata, Igualada ha olvidat ja la jornada del dia 9 de Juliol.

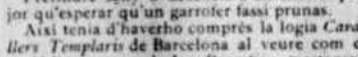
No recordantse d'honrar a sos héroes com solia, als que, per salvarla, un dia príndis sa sang tan donar, y el patrio republicá, agitant de la bandera de consentir tal usura, in qual poc honor li fa, puix demostra clarament qu'el rei de l'indiferencia de son cor y la conciencia ha allunyat ja l'entiment.

Enmils dels numantins bravo que, cumplint sagrat deber, vengueren morit ans que, de l'ascarantisme esclaus, ni se acordara el poble igrat vostra tomba am gayas fijas, am semprevivas y liras, cum lo sega temps passet, dormis en pau, no hi té res, puix qui seny y sap pensar, may, ja mai podrá olvidar an els mártirs del progrés.

El cor de tot llibera, será sempre un monumento que guardará eternament vostre record inmortel, y també sempre honrarán vovtre sepulchre, oh valent!, coronas de pensamientos qu'els siglos no mardrán.

Maria Tarras Algoré

Iguailada 31 de Juliol de 1895.

Pretindre seny o decencia d'un carlí és pitjor qu'esperar qu'un garrofer fassi prunas.

Així tenia d'haverho comprés la logia *Cavallers Templaris de Barcelona* al veure com el periòdic *carca-mal La Barretina* mastegava veri contra las escolas laicas en general y una d'aquesta ciutat en particular.

Lo millor per aquestas bestioletes és deixarlas estar, y si algunes volen tornar a fer de las sevas proclamant el rey de l'As d'Oros, trepitjarlas amb el peu.

Peró, en fi, ja qu'en nom d'una entitat masónica s'ens demana, allà va la contesta que donan als exabruptes d'aquesta *Barretina* plena de feims de carca.

LAS ESCUELAS LAICAS

Señor Director de La Barretina, Barcelona. Muy señor nuestro: Como nuestras gestiones cerca de V. para averiguar quién sea el autor de los artículos en su semanario injuriosos contra las escuelas laicas, han sido inútiles, usando de la facultad que V. nos concedió, contestamos al autor o autores de dichos artículos en la siguiente forma.

Como amantes y celosos de la enseñanza laica, en la que vemos la palanca poderosa de la emancipación de la conciencia y de la regeneración moral de nuestra patria, cumplimos hacer constar lo siguiente: Que la enseñanza laica no es religiosa ni ateas. Que tiende, no a formar ocreyentes ni incredulos, sino hombres ilustrados. Que su esfera de acción está limitada a la enseñanza de las verdades científicamente demostradas, racional y evita la razón del niño y deja incólme su conciencia para que mañana, si bien le parece, arrauge en ella la fe.

Cumplimos hacer constar contra los detractores de nuestra enseñanza, que no calumnian a sabiendas a las escuelas laicas cuando se las supone inclinando a los niños al anarquismo y el amor libre. Como no hace ateos ni creyentes, tampoco hace politicos a la escuela laica, ni tiene para qué, al enseñar ciencia, resolver problemas sociológicos que serán luego la resultancia del pensat de cada uno, y los que cada cual solucionarà en razón oportuna a su manera.

Debemos igualmente rechazar la tacha de inmoraldad en que se pretende tildar nuestras escuelas. Es esa una calumnia como cualquier otra, propia para desconjugar a la gente ignorante y sencilla, pero calumnia al fin.

La moral tiene otros cimientos muy distintos de los de la religión, y quererla apoyar en el dogma es empoquecerla y prostituirlo. Hacer al hombre moral por el temor del infierno, es hacer héroes por fuerza. No osotros nos queremos ni hacemos así. Enseñamos la moral del deber que tiene por imperativo catórgico la justicia y por sanción única la satisfacción inflexible que proporciona el sentimiento del deber cumplido y del bien hecho.

De las chocarrerías de mal gusto, de las maliciosas insinuaciones iachicas, contra los profesores por el articulista o articulistas de *La Barretina*, de sus injurias veladas sortejando los escolios que pudiera ofrecerles el Código Penal, nada hemos de decir. Seria impropio de nuestra moralidad y de nuestro carácter descender a

ese terreno. Es cuestión de gustos. Al còrdi lo completa se revolcarse en el cieno. ¿Qué le hemos de hacer? For la respetable Logia *Cavallers Templaris*, Iman Irainovic Irainov

Barcelona, 17 de Julio 1895.—Escudellers, 51, s. 1.

Els clericals se bellugan de debó per tot arreu. Obtingada ja la seva a Espanya am l'institució obligatoria d'una càtedra de religió y moral en las universidades, procuran també obtenir el mateix projecte a Bélgica, discutintse actualment ja la correspondent ley en la cambra belga, que patrocinada pel govern, no tardara en quedar aprovada.

Y aixix creuen els catòlics belgas evitar els progressos del socialisme en el seu país. Exactament igual que si jo tractes de detintre un tren escupint a la via.

A Solsona han fet un gran repicament de campanas perquè ja els han nomenat el nou bisbe d'aquell nou bisbat.

M en alegre. Això prova que, a nous bisbes, al poble no li queda més recurs que ferse repicar.

La Congració oficial s'ha ficat pel dia 1.º de Setembre próxim, fent de padri l'Ajuntament.

No pot negarse qu'aquet padri podrà donar bona mona a l'apadrinat. Com qu'ha dipositat ja 45,000 duros pera comprarla. Que vagi de gust, y ojo qu'algun dia aquesta mona no resulti mico.

En la corrida de toros qu'el derrer diumenge va donarse a Santander, va resultar una bronca tremenda, volent el public incendiar la plassa perquè el bestiar no resultava prou bo.

Continúan acreditantnos els signes de civilització qu'ens reporta aixó de l'espectacle nacional.

Las autoritats eclesiásticas de Càdiz, a excitació de la heretge premsa, han fet formar expedient pera veure si es logra averiguar abont han anat a parar unas alhajas valiosas d'una imatge a qui els gaditans tenen gran devoción, y qu'es diu qu'han anat a parar a una casa d'empenyos.

¡Bona està la devoción dels devots que s'empenyan las alhajas de l'objecte de las sevas devocions!

Aquets ja no tindrán de dir allò de *De tant que l'estimo l'apanyego, sino De tanta devoción qu'et ting te m'empenyo las alhajas*.

Y si no resulta veris, també resultarà una veritat com un temple.

CABORIAS
XARADA
La primera és mineral,
musical és la segona,
y la tres integrat é dona,
y un nom d'home és el tret.
Met GAVRO
TERS DE SILABAS
Substituir els punts per lletres de modo que, llegidas verticals y horitzontalment, diguin: 1.ª ratlla, animal, 2.ª ratlla, una carrera; 3.ª ratlla, poble andalus.
Enric Ferrera
GEROGLIFIC
D D D D
ELS ELS
1.
CENTRET BARBERA CARROS

SOLUCIONS
A LAS CABORIAS DEL NÚMERO DORRAB
Xarada: Petro-ni-ia.
Targeta: La Banda de Bastardia.
Geroglific: Per persano al Perú.
Impremta Ronda de l'Universitat, 4. — Barcelona

11) No ho fer perau, cigata, sies dugue, per sa se de verissima, no sapoguem trobarnos a pesar de tanticos molt apoc.